

Motion från Nackalistan

Kulturskydda Saltsjöbanans historiska stationshus och bangårdar

1893 invigdes Saltsjöbanan mellan Slussen och Saltsjöbaden respektive Solsidan. Järnvägsförbindelsen byggdes på initiativ av K-A Wallenberg och har sedan dess varit en av kommunens mest kända symboler. Kulturmiljöprogrammet (sidan 11) säger så här:

”Saltsjöbanan är en del av Nackas kulturhistoriska identitet. Med sin över sekellånga historia har banan betytt mycket för kommunens bebyggelseutveckling”.

Saltsjöbanan består av allt från tåg, vagnar, räls, ställverk och verkstadshall till skyltar, stationshus, väntkurer och bangårdar. Många av stationshusen och väntkurerna från slutet av 1800-talet och början av 1900-talet finns kvar, delvis med sina bangårdar. Här kan nämnas Nacka station, Lillängen, Storängen, Saltsjö-Duvnäs, Ringvägen, Solsidan och Saltsjöbaden.

De ursprungliga stationshusen, väntkurerna och bangårdarna har dock inget formellt kulturskydd, varför vissa har rivits, exempelvis den i Henriksdal. Andra stationshus har fått nya ägare och ändamål, som den i Järsla. Regionen har emellertid ansökt om rivningslov för två stationshus, dels det brandskadade stationshuset i Igelboda och dels Nacka station som skulle ha tappat sin funktion om Saltsjöbanan hade upphöjts.

Det är tydligt att ägaren, region Stockholm, inte ser ett värde i att bevara stationshusen och väntkurerna. Risker är således överhängande att stationshusen så småningom förvanskas eller rivs. Det verkar inte heller räcka med kommunens bygglovsprövning för att hejda den utvecklingen som strider mot förhållningssättet i Kulturmiljöprogrammet (sidan 177):

”Alla förändringar ska föregås av omsorgsfull och kvalificerad projektering så att kulturvärden beaktas när det gäller stationsmiljöer, enskilda byggnader och anslutande kulturmiljöer. Äldre stationsbyggnader från perioden 1890–1940 har höga bevarandevärden (...).”

Därför vill Nackalistan att kommunfullmäktige beslutar

- att i första hand ge tjänstemännen i uppdrag att föreslå att Länsstyrelsen byggnadsminnesmärker Saltsjöbanans historiska stationshus, väntkurer, verkstadshall och bangårdar
- att i andra hand ge tjänstemännen i uppdrag att utreda om det går att ge ett kommunalt kulturskydd för Saltsjöbanans historiska stationshus, väntkurer, verkstadshall och bangårdar

Nackalistan, 2024-04-19

Konstantinos Irina

Lamin Jatta Modigh